

LBRIS

We know
books

Sava Uspenski

**RUGĂCIUNEA
DOMNEASCĂ.
SFINTELE TAINE**

Catehismul în povestiri

Traducere din limba rusă:

Florentina Cristea

EDITURA EGUMENITA

2023

participarea rugăciunii umile a doamnei R., a evlaviei profunde a tuturor celor prezenți. Atât soțul, cât și rudele bolnavei de la începutul până la sfârșitul slujbei au stat în genunchi, plângând; și, e de remarcat, încă nu se terminase sfânta slujbă, că s-a și produs o schimbare cu cea bolnavă: vinețea aceea, de rău augur, de pe fața ei a dispărut și bolnava, care înainte nu avusese nicio clipă de liniște din pricina chinurilor, s-a liniștit un pic, ochii ei au început să se închidă, aplecându-se spre somn.

Judecând după evoluția ulterioară a bolii, trebuie să presupunem că acesta a fost un moment de cotitură al bolii ei, pentru că a doua zi după Sfântul Maslu doctorul a găsit-o pe pacientă într-o stare complet diferită, o stare care promitea însănătoșirea, și a început deja să le spună tuturor că bolnava nu va muri, ci se va însănătoși. Și, într-adevăr, bolnava s-a sculat din pat vindecată de boala sa. În ziua următoare după Sfântul Maslu holera ei s-a transformat în febră, febra a continuat timp de o săptămână, apoi și febra a trecut; bolnava din zi în zi a început puțin câte puțin să se întremeze și acum este completă vindecată de boală și de urmările ei.

Această vindecare a doamnei R., care s-a săvârșit pe când ea se afla în cel mai mare grad de slăbiciune și epuizare și care a început în timpul săvârșirii Tainei Sfântului Maslu, cu vrednicie și cu dreptate este a o atribui puterii făcătoare a minuni a Sfântului Maslu.

Cuprins

RUGĂCIUNEA DOMNEASCĂ

Invocarea Rugăciunii Domnești	5
De ce Îl numim pe Dumnezeu Tatăl nostru?	5
Prima cerere a Rugăciunii Domnești	7
Eu sunt creștin!	7
„Sfințească-se numele Tău”	8
O întâmplare	10
Farul	10
Lumânarea lui Dumnezeu	11
A doua cerere a Rugăciunii Domnești	13
Trezirea conștiinței	13
Împărăția lui Dumnezeu este în inima noastră	17
Iar apoi – ce?	18
A treia cerere a Rugăciunii Domnești	20
Lecția	20
Răspunsurile unui băiat	21
Dumnezeu știe de ce are nevoie fiecare dintre noi	22
Domnul dă, Domnul ia	25
A patra cerere a Rugăciunii Domnești	27
Domnul satură în chip minunat cinci mii de oameni	27
O masă mare	30
Dumnezeu are multă milă	31
Într-un an de foamete	32

Hrana duhovnicească	33
Foamea duhovnicească	34
O moștenire prețioasă	35
Pâinea cea de toate zilele pentru suflet	36
A cincea cerere a Rugăciunii Domnești	38
Învățătura Domnului despre iertare	38
De pe cruce	40
Nu orice jertfă este plăcută lui Dumnezeu	41
Răutatea	42
Mai întâi iartă tu	45
Iartă-l pe dușmanul tău	46
Mărinimia față de insulte	47
A șasea cerere a Rugăciunii Domnești	48
Judecătorul ispititor	48
Rodul cel ispititor	49
Puterea obiceiului rău	50
Viața omului	51
„Și nu ne duce pe noi în ispită”	54
Ispita	55
A șaptea cerere a Rugăciunii Domnești	56
De la întuneric la lumină	56
O întâmplare	60
Visul unui bătrân	61
Doxologia Rugăciunii Domnești	62
Pietrele care vorbesc	

SFINTELE TAINЕ

Botezul	65
Când și cum a început botezul	65
Convorbirea Domnului cu Nicodim	66
Botezul Domnului	67
Ce se cere din partea celui botezat?	69

Botezul în Noul Testament	
înlocuiește tăierea împrejur	72
Nașul	73
Despre curăția sufletului,	
potrivită unui creștin	75
De ce i se pune celui botezat cruce la gât?	76
„Mărturisesc un Botez...”	77
Mirungerea	78
Istoria Tainei Mirungerii	78
Leția bunicii	79
Pregătirea Sfântului și Marelui Mir	82
Sfânta Împărtășanie	83
Un viș minunat	83
Sfânta Liturghie	85
Taina prefacerii Sfintelor Daruri	92
Puterea Sfintelor Daruri	92
Spovedania	95
Convertirea lui Zaheu	95
Pocăința	96
Pietrele	99
Ce se cere din partea celui ce se pocăiește?	101
Preotia	102
Sfântul arhipăstor	102
Hirotonia unui preot	105
Ultima slujbă	107
Cum este hirotonit un episcop?	112
Întâlnirea	114
Alegerea unui episcop	
în Biserica primară	114
Cununia	
Binecuvântarea căsătoriei	
de către Dumnezeu	116

O soție virtuoasă	118
Sfatul unei soții înțelepte	119
O căsnicie profanată	120
Predica tăcută	127
Un fecior binecuvântat	129
Puterea bunelor impresii din copilărie	130
Un fecior sfânt	131
Taina Sfântului Maslu	134
Vindecarea slăbănogului de la scăldătoarea Vitezda	134
Sfântul Maslu	136

Distribuție:

S.C. Egumenița S.R.L.

tel./fax: 0236-326.730

e-mail : editura@egumenita.ro

www.egumenita.ro

Traducerea s-a făcut după originalul în limba rusă:

КАТЕХИЗИС В РАССКАЗАХ
ЖИВЫЕ УРОКИ ПО ЗАКОНУ БОЖИЮ
Таинства. Молитва Господня

Corector: **Oana Raluca Pleșa**

© Editura Egumenița pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
USPENSKI, SAVA

Sfintele taine : Rugăciunea domnească : Catehismul în
povestiri / Sava Uspenski ; trad.: Florentina Cristea. - Galați :
Egumenița, 2023
ISBN 978-606-550-506-3

I. Cristea, Florentina (trad.)

RUGĂCIUNEA DOMNEASCĂ

Invocarea Rugăciunii Domnești

Tatăl nostru!

De ce Îl numim pe Dumnezeu Tatăl nostru?

S-au întâlnit odată un evreu, un persan și un creștin și au început să vorbească despre Dumnezeu.

– Voi cum Îl numiți pe Dumnezeul vostru? I-a întrebat persanul pe evreu.

– Noi Îl numim *Iehova, Adonai*, adică Domnul, Care a fost, este și va fi.

– Măreț și slăvit este numele dat de voi, a spus persanul, dar el este înfricoșător...

– Iar voi, creștinii, cum Îl numiți pe Dumnezeu? s-a adresat persanul creștinului.

– Noi Îl numim pe Dumnezeu *Tatăl nostru*.

Păgânul și evreul s-au uitat unul la altul mirați.

– Numele dat de voi este cel mai potrivit și cel mai măreț, au spus ei, dar cine v-a dat vouă îndrăzneala de a-L numi pe Dumnezeu așa?

– Cine altcineva, a răspuns creștinul cu încredere, dacă nu El Însuși, Tatăl nostru Ceresc?! El L-a trimis la noi pe pământ pe Fiul Său cel Unul-Născut, Care ne-a mântuit prin Sângele Său de păcat, blestem și moarte. Și El are întotdeauna grijă de noi și ne călăuzește. El, ca un Tată iubitor, ne trimite mereu nesfârșite binefaceri. Da, El este un Tată desăvârșit, iar tații noștri pământești sunt departe de a fi așa. Ei sunt oameni slabi și nu întotdeauna ne pot ajuta, în timp ce Tatăl Ceresc este atotputernic. Părinții noștri adesea greșesc. Dumnezeu Tatăl – nu. El este atotștiutor și înțelept. Tații noștri pământești sunt muritori și ne părăsesc, dar Tatăl nostru Ceresc este mereu cu noi, El este veșnic. Când spunem *Tatăl nostru*, noi cerem de la El milă nu numai pentru fiecare în parte, ci pentru noi toți. Noi, toți creștinii, suntem fiii Tatălui Ceresc, toți suntem frați între noi.

Ascultând acestea, persanul și evreul și-au ridicat ochii la cer și au exclamat: „Tatăl nostru cel adevărat...”!

Prima cerere a Rugăciunii Domnești

Sfintească-se numele Tău

Eu sunt creștin!

(Cum se poate sfinți numele lui Dumnezeu în noi)

Era o noapte groaznică, furtunoasă. Marea fierbea și clocotea, de parcă mergeau pe ea munți de apă. Un pescar bătrân tocmai își acostase la mal barca încărcată cu peștele prins de două zile întregi. Deodată ajunseră la urechile lui niște țipete, care îi sfâșiau sufletul: „Ajutor!... Salvați-mă!...”

După vocea și direcția din care se auzea chemarea, pescarul a înțeles că cel care se înecă este dușmanul său de moarte, care pescuia, de asemenea, în mare.

Fără a sta mult pe gânduri, bătrânul aruncă toată captura sa în apă și se grăbi să îi vină în ajutor celui ce pierdea. În ciuda valurilor uriașe și a vântului îngrozitor, după eforturi incredibile, el a ajuns la barca răsturnată a dușmanului său și l-a salvat.

Ieșind la liman, pescarul salvat i-a oferit binefăcătorului său bani pentru captura pierdută, însă bătrânul i-a refuzat.

– De ce nu vrei să îi iei? a întrebat dușmanul mirat.

- Pentru că altfel nu aş fi putut face.
- Cum să nu poţi?! Nimeni nu te-ar fi acuzat chiar dacă nu m-ai fi salvat: marea era primejdi-oasă, barca ta era plină cu pradă, se cădea să te gândeşti mai întâi la tine, nu să salvezi pe altcineva!... Şi, în plus, eu sunt vechiul tău duşman.

– Da, a răspuns bătrânul, dar tu ai uitat că eu sunt creştin!

Cel salvat l-a îmbrăţişat pe bătrân şi a exclamat:

– Prietenul meu! Tu mi-ai salvat nu numai trupul, ci şi sufletul!

„Sfintească-se numele Tău”

O dimineată rece, mohorâtă. Toată noaptea a plouat fără încetare. Abia se luminează de ziuă... Străzile marelui târg sunt aproape goale. Dar, iată, apare un călător, învelit tot în haine ude.

El a luat-o pe o alee şi a pornit repede undeva spre marginea oraşului. Aici locuiau meşteşugari şi muncitori săraci. Călătorul cel singuratic era călugărul Macarie, un om cu viaţă sfântă, un pustnic, care se nevoia prin muncă grea şi ostenele vieţii monahale. Cu exact o zi în urmă stătu la rugăciune şi brusc auzi o voce:

– Macarie! Până acum nu ai atins o asemenea desăvârşire ca cea a celor două femei care locuiesc în oraş. Du-te şi învaţă.

Şi stareţul (bătrânul) îndată se sculă de la rugăciune şi porni la drum. O zi şi o noapte întreagă

merse prin noroi, prin ploaia rece şi acum era aproape de ţintă. Bătrânul găsi casa şi bătut la uşă. O femeie îi deschise uşa, îl întâmpină calduros pe călător şi îl conduse într-o cameră în care el mai văzu încă o altă femeie. Bătrânul făcu o plecăciune şi le binecuvântă pe gazde.

– De departe am venit la voi să aflu faptele voastre cele plăcute lui Dumnezeu. Spuneţi-mi, prin ce este plăcută viaţa voastră lui Dumnezeu?

Cuvintele călugărului le umplură pe femei de nedumerire.

– Iartă-ne, părinte, răspunseră ele, dar noi nu ştim să avem niciun fel de fapte bune. Şi ce fapte creştine putem săvârşi noi, nişte femei simple, sărace, care trăiesc în lume? Avem grijă de gospodărie, de soţii noştri. Noi suntem soţiile a doi fraţi şi, iată, de cincisprezece ani locuim împreună şi nicio vorbă grosolană nu am auzit una de la cealaltă. Noi Îl rugăm pe Dumnezeu să ne dea copii, să îi învăţăm să Îl iubească şi să îi creştem în evlavie. Am vrut să mergem la mănăstire să ne mântuim sufletele noastre, dar soţii noştri nu au vrut să ne lase. Pentru ca viaţa noastră să semene măcar puţin cu nevoiţele monahale, ne străduim să evităm discuţiile deşarte, să stăm mai mult pe acasă şi să avem grijă de gospodărie. Judecă şi tu, singur, părinte, acum vezi cât de puţine lucruri plăcute lui Dumnezeu sunt în viaţa noastră!...

Şi a văzut călugărul că înaintea ochilor lui Dumnezeu nu există mirean şi monah, ci există

numai oameni care Îl iubesc pe Dumnezeu și trăiesc după poruncile Lui, și că mare valoare au înaintea lui Dumnezeu împlinirea datoriei lor și dorința sinceră de a face bine celorlalți. „Iată unde se sfințește numele lui Dumnezeu” – gândi bătrânul.

O întâmplare

Un propovăduitor al credinței în Hristos semăna Evanghelia printre sclavii din India. Dar, ocupați cu munca grea de pe plantații, sclavii nu aveau suficient timp liber, pe care să îl poată dedica conversațiilor religioase. Dis de dimineață erau duși la muncă, iar seara veneau acasă atât de obosiți și de istoviți, încât îndată se întindeau pe paturile lor de paie și adormeau.

Propovăduitorul nu știa ce să facă, dar dragostea pentru cei nefericiți i-a arătat în scurt timp o soluție foarte originală. S-a vândut ca sclav. Acum, ducând aceeași viață ca și ei, el a căpătat deplina posibilitate de a propovădui creștinismul și în scurt timp i-a botezat pe toți noii lui tovarăși. Iată cum se mai poate sfinți numele lui Dumnezeu în oameni.

Farul

Pe malul mării, lângă uriașele stânci submarine, stătea singur un far. Lumina lui puternică nu o dată i-a salvat pe marinari de la moarte sigură. Paznicul, care supraveghea farul, își înde-

plinea cu strictete îndatoririle sale. Dar iată că odată, într-o noapte furtunoasă, vântul a stins lumina. Paznicul a observat acest lucru, dar i-a fost lene să aprindă iarăși felinarul. El s-a conso- lat cu faptul că era deja aproape dimineață și că în curând va începe să crape de ziuă.

Tocmai în acest timp în stâncile de pe coastă a nimerit pe furtună un vas mic. Pasagerii lui nefericiți nu știau ce să facă și și-au încordat ultimele lor puteri ca să iasă la liman, dar pe întuneric nu îl puteau vedea. Vasul s-a izbit de stânci, oamenii s-au dus la fund. A doua zi dimineața paznicul, plimbându-se pe țărm, a dat peste un cadavru aruncat de valuri. S-a aplecat și, spre groaza sa, l-a recunoscut în cel decedat pe fiul său, care lucra în industria vânătorii de balene și se întorcea acasă în acea noapte nefericită.

Astfel, neglijența unui om deveni cauza pierderii câtorva vieți și a pierderii propriului său fiu.

Și noi, creștinii, suntem chemați să fim niște faruri nestinse, cărora Domnul le-a încredințat să îi lumineze și să îi ajute pe cei din jur.

Lumânarea lui Dumnezeu

Departate de patria sa, în Africa cea toridă, un monah rus, propovăduitor al credinței în Hristos, era pe moarte. El zăcea într-un cort la umbra copacilor seculari, străini de patria sa dragă și îndepărtată. Toată tinerețea sa și-a dedicat-o străinilor, acestor oameni simpli, primitivi, care

Îl înconjurau acum, și nu regreta ceea ce a făcut. „Aceasta e voia lui Dumnezeu...” – se gândi el.

Muribundul își amintea cum el a încercat să insuflă în sufletele simple ale păgânilor dragostea de Dumnezeu și scânteile credinței în Hristos. Și rar s-a întâmplat ca ei să nu îl răsplătească cu grija și afecțiunea lor sinceră. Sălbaticii s-au străduit din răspuțeri să îl vindece pe propovăduitorul cuvântului lui Dumnezeu. Dar nu au reușit... Viața lui se stingea cu fiecare zi. Călugărul nu se putea urni din loc, nu își putea mișca mâna... Dar mintea lui lucra neîncetat. Își amintea toată viața sa...

Iată copilăria, care a zburat repede. După ea – școala. Muribundul își amintea cum în banca școlii în sufletul lui a pătruns dorința de a fi util oamenilor și de a le dedica eforturile sale. Terminându-și școala, tânărul a devenit monah. Cât de mult i-a uimit pe toți această hotărâre a unui om educat și bogat! Au încercat să îl facă să se răzgândească, l-au implorat, i-au zugrăvit o viață plină de plăceri. Dar totul a fost în zadar. La o Liturghie solemnă, în prezența multor rugători, tânărul a îmbrățișat cinul monahal. De atunci înainte nu își mai aparținea sieși și s-a dedicat pe sine lui Dumnezeu și acelor oameni primitivi, ce răătăcesc în întunericul păgânismului și așteaptă raza de lumină a adevăratei credințe în Hristos. Și iată-l în îndepărtata Africă...

Aici propovăduitorul s-a lovit de neîncrederea oamenilor sălbatici, a îndurată lipsuri și

greutăți, însă călugărul, care își dorea ca numele lui Dumnezeu să strălucească în întunericul cel păgănesc, a suportat și a biruit totul și în curând sămânța sfântă a Evangheliei a dat roade. Dar sănătatea slabă a călugărului nu a putut rezista la această nevoință grea și el a căzut la pat. În liniște murea acum departe de patria sa. Moartea adia peste el ca o liniște nepământească. Acum visează o țară îndepărtată, aude dangăt de clopote, iar buzele șoptesc cuvintele rugăciunii: „Sfințească-se numele Tău...”.

A doua cerere a Rugăciunii Domnești

Vie împărăția Ta

Trezirea conștiinței

A fost odată un tâlhar, pe nume Varvar. Într-o zi, șezând în peștera sa și privind cu atenție bijuteriile furate, tâlharul a căzut pe gânduri. Pentru întâia oară în viața sa toate aceste comori, adunate cu prețul sângelui vărsat, i se păreau altfel decât înainte. „Pentru ce sunt toate astea?” – se întrebă el pe sine. Și iarăși se cufundă într-un gând profund. Atunci memoria îi înfățișă cele mai inumane moduri prin care el își dobândi averea:

violență, jaf, crimă!... Imaginația îi zugrăvi în culori sângeroase tabloul înspăimântător al crimelor sale, iar conștiința îi dezvăluie imaginea vie a înfricoșatei Judecăți și a chinurilor veșnice... Trecutul deveni odios, viitorul - îngrozitor! Tâlharul era aproape de deznădejde. Cu mâna tremurândă apucă cuțitul pentru a-și pune capăt vieții...

Dar în acest moment o rază lăuntrică a harului dumnezeiesc luminează brusc sufletul tâlharului. Varvar aruncă cuțitul și în toiul nopții alergă afară din peșteră. Alergă, fără să știe unde și de ce... Dar iată că noaptea trecu și apăru soarele strălucitor. Undeva se auzi sunetul unui clopot și tâlharul își veni în fire. Era lângă o mănăstire, aici suna clopotul pentru utrenie.

„Mănăstire!... Rugăciune...” - spuse tâlharul în șoaptă și intră în biserică.

Aici căzu cu fața la pământ și începu să spună în șoaptă cuvinte de pocăință. Utrenia luă sfârșit, monahii începură să iasă din biserică, iar Varvar continua să stea cu fața la pământ și să se căiască. Unii dintre frați încercară să îl strige pe străin, dar tâlharul nu își ridică capul. Îi spusera egumenului.

- Bine, răspunse bătrânul, pesemne că o mare durere l-a plecat la pământ. Duceți-vă toți acasă, iar eu voi rămâne cu el.

Niciun cuvânt nu i-a adresat egumenul lui Varvar. Ci doar s-a lăsat în genunchi lângă el și a început să se roage. Tâlharul a început să plângă în hohote.

- Plângi, fiule, plângi! spuse egumenul. Cu cât este lacrima mai amară, cu atât mai dulce va fi în inimă. Noroiul uscat se spală cu apă fierbinte, așa și noroiul din suflet cel mai repede îl speli cu o lacrimă fierbinte.

Varvar ridică capul.

- Crezi tu, părinte, că se poate spăla cu o lacrimă toată murdăria din suflet?

- Da, fiule! Desfrânata cu lacrimi s-a spălat și a devenit mai albă ca zăpada.

- Murdăria poate că se va spăla, dar sângele nu. Știi tu, părinte, cine este în fața ta? Eu sunt Varvar, cumplitul tâlhar. Eu sunt blestemat de oameni și de Dumnezeu. Oare, pentru mine există iertare?

- La oameni nu, dar la Dumnezeu da. Mila lui Dumnezeu este fără de măsură. Hristos Mântuitorul a luat asupra Sa toate păcatele lumii. Pocăiește-te! Roagă-te! În împărăția Tatălui Ceresc primul care a intrat cu Domnul Iisus a fost un tâlhar... Să mergem la mine în chilie - îl chemă egumenul pe Varvar.

În chilie egumenul începu să îi citească cum Hristos Mântuitorul i-a primit pe vameși și pe desfrânate, cum un tată l-a primit pe fiul său risipitor și cum mare bucurie se face în Cer pentru un păcătos care se pocăiește.

- Tu, fratele meu, mult timp ai fost mort pentru Dumnezeu și ai înviat. În cele din urmă, a ajuns și la tine glasul lui Dumnezeu. Dar ai grijă să nu aluneci iar în jos. Cere de la Dumnezeu putere.

– Părinte, răspuse Varvar, eu voi înapoia tot, voi da tot, toată viața mea o voi închina lui Dumnezeu.

Și Varvar își împlini cuvântul său. Împărți toate comorile furate, iar el rămase la mănăstire. Îndeplinea cele mai grele munci și slujea cu bucurie tuturor. Nevoințele, rugăciunile, munca și dragostea lui de oameni uimeau pe toată lumea, dar Varvar și ziua și noaptea ofta:

– Doamne, fii milostiv mie, păcătosului! Mari sunt nelegiuirile mele, dar mila Ta este nemăsurată.

Așa trecu an după an. Varvar îmbătrâni: brațele lui, cândva puternice, slăbiră, capul îi încărungi, iar el nu mai putea ieși din chilie dincolo de prag. Zile întregi el petrecea acum fie în rugăciune, fie în conversații cu cei ce veneau la el în număr mare pentru cuvânt de zidire.

– Prietenii mei, spunea el încet cu voce joasă, fiți atenți la voi înșivă în viață, urmăriți-vă fiecare pas. Viața este rea, ca o mlaștină noroioasă. Doar puțin intri cu un picior în ea și te murdărești, iar, dacă intri cu ambele picioare, cu totul te prăbușești, te îneci. Din tinerețe puneți-vă viața pe drumul cel bun. În tinerețe inima este mai curată, conștiința este mai ageră, nu o lăsați să adoarmă. Conștiința este paznicul (gardianul) lui Dumnezeu, cârmaciul, care îndrumă viața noastră pe calea binelui. Dacă paznicul adoarme și cârmaciul lasă cârma din mână, putem fi duși departe în larg, poți pierde din vedere malul și

nu vei ști apoi, nici dacă vrei, unde anume să cotești. Traiți așa și vă veți construi mai repede Împărăția lui Dumnezeu.

Împărăția lui Dumnezeu este în inima noastră

Un sclav, pe nume Sambo, adus din Africa pe o insulă din India, era creștin și se purta atât de bine, încât stăpânul său l-a făcut administratorul întregii lui moșii.

Într-o zi, stăpânul, intenționând să cumpere un lot de sclavi, l-a trimis la târg să aleagă douăzeci de oameni de nădejde. Sambo, alegând sclavii, a observat printre ei un om sărman, bătrân, mutilat și cu mare bucurie l-a cumpărat. Stăpânul a fost foarte mirat de această alegere și la început mult timp nu a vrut să primească un om bolnav și inapt pentru muncă, dar Sambo l-a rugat atât de stăruitor pe stăpân, încât acesta a cedat la rugămintea lui și l-a luat pe bătrân.

Când sclavii au fost duși la muncă, stăpânul a observat că Sambo avea o grijă extraordinară de bătrânul african. El l-a luat în locuința sa, l-a așezat în propriul său pat și l-a hrănit cu bucate de la masa sa. Când era vreme umedă, îl scotea la soare, iar când era cald, îl așeza la umbra unui copac. Stăpânul a crezut că Sambo și-a găsit una dintre rudele sale și l-a întrebat dacă acest bătrân este tatăl lui.

– Nu, nu este tatăl meu, a răspuns Sambo.